

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19,
спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на потужностях
з вирощування, утримання, забою, переробки і обігу тварин
та виробництва харчових продуктів

Зміст

Мета методичних рекомендацій.....	2
Контакт, контактні особи, а також інші терміни.....	2
Шляхи інфікування на COVID-19.....	3
Симптоми, які можуть бути пов'язані з COVID-19.....	4
Заходи з респіраторної гігієни та етикету кашлю.....	5
Використання ЗІЗ, миття та дезінфекція рук.....	5
Перевезення персоналу, сировини, харчових продуктів тощо.....	7
Фізичне дистанціювання.....	8
Інші профілактичні санітарні і протиепідемічні заходи.....	9
Виявлення симптомів, які можуть бути пов'язані з COVID-19.....	12
Виключення персоналу, який має симптоми, які можуть бути пов'язані з COVID-19, з робочого процесу.....	12
Встановлення і моніторинг контактних осіб.....	14
Порядок здійснення заходів, пов'язаних з самоізоляцією.....	15
Дії медичного персоналу за появи у персоналу симптомів COVID-19.....	15
Додаток 1. Зразок декларації, заповнення якої є обов'язковим для потрапляння на територію оператора потужності.....	17
Додаток 2. Орієнтовний перелік заходів із забезпечення біологічної безпеки.....	18
Додаток 3. Приклад формування функціональних груп.....	20

Мета методичних рекомендацій

1. Ці методичні рекомендації підготовлено з метою:

недопущення порушень в роботі та/або тимчасового зупинення потужностей з вирощування, утримання, забою, переробки і обігу тварин та виробництва харчових продуктів (надалі – потужності), внаслідок поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19 (далі – COVID-19), спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – коронавірус);

вжиття операторами ринку та операторами потужностей (надалі – операторами) додаткових заходів для підтримки цілісності харчових ланцюгів і забезпечення безперебійного постачання безпечних харчових продуктів кінцевим споживачам в умовах поширення COVID-19, спричиненого коронавірусом;

недопущення, аби поширення COVID-19, спричиненого коронавірусом, змусило операторів припинити діяльність.

2. Ці методичні рекомендації покликані надати операторам більше інформації і інструкцій щодо їх можливих дій в умовах поширення COVID-19, спричиненого коронавірусом.

3. Ці методичні рекомендації ґрунтуються на рекомендаціях ВООЗ «COVID-19 та безпека харчових продуктів: Керівництво для харчових підприємств».

4. Ці методичні рекомендації також враховують положення:

постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»;

наказу Міністерства охорони здоров'я України від 13.03.2020 № 663 «Про оптимізацію заходів щодо недопущення занесення і поширення на території України випадків COVID-19»;

наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28.03.2020 № 722 «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19)».

5. Ці методичні рекомендації не є нормативно-правовим актом і не мають обов'язкового характеру.

6. Ці методичні рекомендації не претендують на абсолютну повноту і всебічність.

Контакт, контактні особи, а також інші терміни

7. Контактном вважається випадок, коли особа:

проживає в одному домогосподарстві (квартирі, приватному будинку) з хворим на COVID-19;

мала прямий фізичний контакт з хворим на COVID-19 (наприклад, через рукостискання);

мала незахищений контакт (без використання засобів індивідуального захисту) із слизовими виділеннями з дихальних шляхів хворого на COVID-19 (наприклад, перебування в зоні хворого на COVID-19 під час його кашлю, чи доторкування до використаних ним серветок);

контактувала із хворим на COVID-19 на відстані до одного метру протягом 15 хвилин і більше, за умови відсутності відповідних засобів індивідуального захисту (наприклад, маски, рукавичок, захисного одягу тощо) (далі – ЗІЗ) або з підозрою щодо їх неправильного використання (наприклад, порушення цілісності рукавичок);

перебувала у закритому середовищі (наприклад, аудиторія, кімната для засідань, зал очікування у закладі охорони здоров'я тощо) із хворим на COVID-19 протягом 15 хвилин і більше на відстані менше одного метру;

надає (надавала) медичну допомогу або здійснює догляд за хворим на COVID-19;

видаляла будь-які виділення тіла хворого на COVID-19 (за умови відсутності відповідних ЗІЗ або з підозрою щодо їх неправильного використання);

є або була супутником у подорожі з хворим на COVID-19 в межах двох сидінь (у будь-якому напрямку). Якщо тяжкість симптомів (наприклад, частий кашель) або переміщення хворого на COVID-19 у транспортному засобі вказують на більш велику зону ризику щодо зараження, пасажирів, які сидять у всій секції, або всі пасажирів такого транспортного засобу також вважаються контактними.

8. Особи, які протягом останніх 14 діб мали контакт, як це визначено у пункті 7 цих методичних рекомендацій, вважаються контактними особами.

9. Усі члени домогосподарства, в якому проживає хворий на COVID-19, вважаються контактними особами.

10. Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про ветеринарну медицину» і «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

Шляхи інфікування на COVID-19

11. COVID-19 є респіраторним захворюванням. Первинний шлях його передачі відбувається:

контактним шляхом – через прямий контакт людини з людиною (дотик, рукостискання тощо);

крапельним шляхом – через прямий контакт з дихальними краплями, що виділяються, коли заражена людина кашляє або чихає.

За даними ВООЗ COVID-19 також передається через фоміти.

Дихальні краплі є занадто важкими для знаходження в повітрі, тому вони осідають на предмети та поверхні, що оточують заражену людину. Отже, існує ризик зараження через торкання забрудненої поверхні, предмета чи руки зараженої людини, з подальшим торканням власного рота, носа чи очей. Це може статися, наприклад, при торканні до ручок дверей або рукостисканні, а потім дотику до власного рота, носа чи очей.

12. На сьогоднішній день не існує доказів того, що віруси, які спричиняють респіраторні захворювання (включаючи коронавірус), передаються через харчові продукти або упаковку харчових продуктів.

Малоймовірно, що люди можуть інфікуватися коронавірусом безпосередньо через харчові продукти або упаковку харчових продуктів.

Коронавіруси не можуть розмножуватися на поверхні або всередині харчових продуктів. Для розмноження їм потрібен організм тварини чи людини.

13. У групі осіб із найбільшим ризиком зараження знаходяться особи, які перебували в контакті з зараженою особою або надають медичну допомогу / проводять догляд за зараженою коронавірусом особою.

Симптоми, які можуть бути пов'язані з COVID-19

14. Оператори повинні скласти письмові вказівки (інструкції) для свого персоналу щодо:

симптомів, які можуть бути пов'язані з COVID-19;

порядку інформування керівника групи реагування (включаючи контактний номер керівника групи реагування) (див. пункт 50.1 цих методичних рекомендацій);

порядку отримання медичної допомоги;

порядку виключення персоналу оператора, який має симптоми, що можуть бути пов'язані з COVID-19, з робочого процесу (пункти 60 - 70 цих методичних рекомендацій).

Оператор повинен забезпечити персонал зазначеними у цьому пункті письмовими вказівками (інструкціями).

15. Оператор повинен навчити персонал, який повинен бути здатним:

якомога раніше розпізнати симптоми, які можуть бути пов'язані з COVID-19 (див. пункт 16 цих методичних рекомендацій);

знайти медичну допомогу;

мінімізувати ризик зараження іншого персоналу і інших осіб.

16. За даними ВООЗ до поширених симптомів COVID-19 відносяться:

лихоманка (температура – 37,5 або вище градусів за Цельсієм);

кашель – може бути будь-який вид кашлю, не лише сухий;

задишка;

важкість дихання;

втома при нормальному навантаженні.

Заходи з респіраторної гігієни та етикету кашлю

17. Заходи з респіраторної гігієни та етикету кашлю передбачають:

необхідність прикриття під час кашлю або чхання носу і роту серветкою або зігнутих ліктем;

дотримання гігієни рук (їх миття з милом) після контакту з виділеннями з дихальних шляхів;

недопущення торкання очей, носа і роту потенційно забрудненими руками;

вдягання медичної маски за підозри на COVID-19 тим, хто не має протипоказань до цього.

18. Застосування ЗІЗ, таких як маски та рукавички, може бути ефективним засобом для зменшення розповсюдження COVID-19, але лише за умови їх використання згідно з нижченаведеними інструкціями.

Використання ЗІЗ, миття та дезінфекція рук

19. Персонал може використовувати рукавички, але їх потрібно міняти відповідно до встановленої оператором частоти або у визначених ним випадках.

20. Персонал повинен:

знати, що коронавірус може потрапити на рукавички так само, як і на шкіру рук;

знати, що носіння рукавичок може сприяти накопиченню бактерій безпосередньо на шкірі рук (під рукавичками);

уникати під час носіння рукавичок дотику до носу, рота та очей.

21. Зняття одноразових рукавичок може призвести до потрапляння вірусу на шкіру рук.

22. Необхідно мити руки кожен раз:

при заміні рукавичок;

після зняття рукавичок;

до та після виконання робочих процесів;

до та після перебування біля тварин або їх обслуговування.

23. Рукавички потрібно міняти після дій, які не пов'язані з поводження з харчовими продуктами, наприклад, після відкривання / закривання дверей вручну, після спорожнення смітників тощо.

24. Рукавички не слід використовувати в якості заміни (альтернативи) миттю рук.

25. Оператори повинні забезпечити:

наявність належних санітарних пристосувань та засобів для миття рук (рукомийники, мило, одноразові рушники / серветки тощо);

миття рук персоналом відповідно до встановленої інструкції;

персонал чистим змінним робочим одягом, засобами гігієни, дезінфектантами для рук, ЗІЗ;

контроль за дотриманням персоналом правил особистої гігієни.

26. Звичайне мило та тепла проточна вода є достатніми засобами для миття рук.

27. Дезінфікуючі засоби для рук можна використовувати як додатковий засіб, але це жодним чином не повинно замінювати миття рук з милом.

28. На пропускному пункті, при вході у виробничі приміщення та їдальні, на виході з туалетних кімнат тощо повинні встановлюватися ємності з антисептиком для обробки рук, а поруч з ними розміщуватися відповідні інструкції з їх використання.

29. Для персоналу без симптомів COVID-19, носіння маски не є обов'язковим (крім місць підвищеного ризику, де виробляються готові до вживання харчові продукти, в яких використання ЗІЗ є обов'язковим).

30. У разі носіння медичних масок, вони повинні щільно прилягати до обличчя, закриваючи ніс і рот.

31. Заміна медичних масок здійснюється залежно від фізичного навантаження та інтенсивності дихання.

32. При роботі на відкритому повітрі і за умови, що відстань до іншого персоналу перевищує три метри, маски можна не вдягати.

33. Контейнери з кришками для збору використаних ЗІЗ (масок, рукавичок тощо) повинні бути встановлені у визначених місцях.

34. Носіння одноразових рукавичок здатне створити помилкове відчуття безпеки і призвести до зниження частоти миття рук персоналу нижче необхідного рівня, що є неприпустимим.

Неправильне використання масок, використання дезінфікуючих засобів для рук тощо також здатне створити помилкове відчуття безпеки, що може призвести до нехтування іншими необхідними профілактичними заходами, що також є неприпустимим.

Перевезення персоналу, сировини, харчових продуктів тощо

35. З метою забезпечення безперебійної роботи потужностей оператори повинні:

протягом відповідних карантинних обмежень організувати перевезення персоналу до місця роботи та з місця роботи (окремо кожен окрему групу, зміну, вахту тощо) без використання громадського транспорту;

забезпечити проведення температурного скринінгу водія і персоналу, перед його посадкою в транспорт, який доставляє його до місця роботи та з місця роботи;

забезпечити дезінфекцію рук кожному перед його посадкою у транспорт, а також перед вдяганням ЗІЗ (медичної маски, рукавичок тощо);

забезпечити здійснення вентиляції і дезінфекції транспорту, задіяного у перевезенні персоналу, після кожного рейсу;

36. Під час перевезення у транспорті персонал не повинен:

сидіти щільно один до одного;

стояти;

розмовляти;

тиснути один одному руки;

іншим чином контактувати один з одним.

37. Водії транспортних засобів, які заїжджають на територію потужності мають бути забезпечені ЗІЗ, спиртовим дезінфікуючим засобом для рук, загальним дезінфікуючим засобом для контактних поверхонь та паперовими (одноразовими) рушниками.

38. Водії транспортних засобів, а також інший персонал, які здійснюють перевезення (доставку) персоналу, сировини, харчових продуктів та інших товарів і заїжджають на територію потужності, не повинні залишати транспорт (виходити з нього) коли знаходяться на цій території.

39. Перед тим, як потрапити на територію потужності, будь-яка особа повинна заповнити декларацію (див. зразок у Додатку 1).

З метою уникнення перехресного зараження коронавірусом заповнення декларації (див. зразок у Додатку 1) має здійснюватися з дотриманням заходів безпеки фізичне дистанціювання, використання масок, антисептиків для обробки рук тощо).

40. Водії повинні використовувати засоби для дезінфекції рук перш ніж передавати документи про доставку персоналу потужності.

41. Водії, які здійснюють доставку до приміщень з харчовими продуктами, повинні знати про:

можливі ризики, пов'язані з контактною передачею COVID-19;

те, що коронавірусом можна заразитися, якщо торкатися забрудненої поверхні або потиснути руку зараженій COVID-19 людині із забрудненими у неї руками;

те, що поверхні, які найімовірніше заражені вірусом, включають поверхні частого дотику, такі як кермо, ручки дверей, поручні, ручки сидінь, кнопки і клавіші, планшети, мобільні телефони тощо;

необхідність фізичного дистанціювання під час прийому та передачі товарів клієнтам;

необхідність підтримувати особисту гігієну;

необхідність носити чистий захисний одяг.

42. Для уникнення перехресного зараження у транспортних засобах є вкрай важливими гігієна рук у поєднанні з фізичним дистанціюванням і регулярною санітарною обробкою контактних поверхонь.

43. Водії також повинні усвідомлювати необхідність утримання транспортного засобу в чистоті та часто дезінфікуватися, продукти були захищені від забруднення та зберігалися окремо від інших товарів, які можуть спричинити зараження.

Фізичне дистанціювання

44. Фізичне дистанціювання є необхідним для уникнення зараження коронавірусом.

45. Фізичне дистанціювання полягає в постійному дотриманні певної фізичної відстані і мінімізації контакту між потенційно зараженими та здоровими членами персоналу.

46. Оператори та потужності повинні дотримуватися вимог щодо фізичного дистанціювання, наскільки це можливо.

47. За рекомендаціями ВООЗ фізичне дистанціювання повинно становити не менше одного метра дистанції між членами персоналу.

Там, де це є складно в умовах виробництва, необхідно розглянути і вжити додаткових заходів для захисту персоналу.

48. Прикладами практичного дотримання вказівок щодо фізичного дистанціювання в умовах обробки харчових продуктів є такі:

розташувати персонал та/або технологічні лінії таким чином, щоб персонал не працював обличчям один до одного;

використання ЗІЗ є обов'язковим у місцях підвищеного ризику, де виробляються готові до вживання харчові продукти. Коли у таких місцях персонал одягнений у ЗІЗ, відстань між персоналом може бути зменшена;

збільшити відстань між робочими місцями персоналу на технологічних лініях (відповідно це може потребувати зниження швидкості таких технологічних ліній);

обмежити кількість одночасного перебування персоналу в зоні виробництва харчових продуктів;

організувати роботу персоналу по групам для зменшення взаємодії між такими групами (див. пункт 50.11 цих методичних рекомендацій).

Інші профілактичні санітарні і протиепідемічні заходи

49. З метою запобігання поширенню COVID-19 доцільно, крім іншого: посилити заходи особистої гігієни (у тому числі запровадити правило миття рук за встановленими операторами ринку правилами);

запровадити вимоги до фізичного дистанціювання (див. пункти 44 - 48 цих методичних рекомендацій);

запровадити додаткові гігієнічні, санітарні і протиепідемічні заходи;

забезпечити проведення заходів із підвищення кваліфікації стосовно принципів гігієни харчових продуктів (для усунення та/або зменшення ризику зараження коронавірусом поверхонь та/або упаковки, що контактують з харчовими продуктами);

запровадити посилений режим біологічної безпеки.

50. З метою забезпечення безперебійної роботи потужностей оператори повинні:

50.1 створити групу реагування, завданням якої є забезпечення функціонування і реагування на можливе виникнення надзвичайної ситуації, внаслідок поширення COVID-19;

50.2 визначити керівника групи реагування;

50.3 поширити контакти керівника групи реагування серед персоналу;

50.4 забезпечити можливість проведення комунікації членів групи реагування у віддаленому режимі;

50.5 провести операційний аналіз (самооцінку) своєї діяльності та ідентифікувати критично важливі, важливі та другорядні процеси, з яких складається така діяльність;

50.6 скласти перелік заходів із забезпечення біологічної безпеки (див. приклад у Додатку 2);

50.7 забезпечити ефективну систему комунікації і інформування персоналу щодо режиму роботи та про заплановані заходи (зокрема, про заходи особистої гігієни, біологічної безпеки тощо);

50.8 забезпечити стеження за наявністю достатніх запасів сировини, кормів, а також ЗІЗ для персоналу тощо;

50.9 не допускати сторонніх осіб, сторонні транспортних засобів на територію оператора або потужності;

50.10 зменшити кількість персоналу, задіяного у виробничих процесах до мінімуму, який є необхідним для забезпечення безперебійної роботи потужності;

50.11 скласти перелік персоналу, який є критично важливим. Для цього скласти повний список персоналу, проаналізувати обов'язки кожної особи із такого списку, розділити всіх осіб із такого списку на групи за напрямками роботи (на так звані функціональні групи) (див. приклад у Додатку 3);

50.12 сформувати резерв персоналу (наприклад, залучити осіб, які відносно недавно вийшли на пенсію) на випадок виникнення COVID-19, у будь-кого із числа персоналу, який є основним;

50.13 персонал, який задіяний у виробничому процесі і повинен бути присутнім на потужності, має перейти, за можливості, на вахтовий режим роботи (враховуючи інкубаційний період COVID-19, кожна вахта повинна тривати не менше 14 діб);

50.14 не допускати перетину між собою різних функціональних груп (змін) персоналу на потужності, в транспорті, в побуті (у т.ч. протягом вахти, відпочинку, здійснення санітарно-гігієнічних процедур, приймання їжі) тощо;

50.15 забезпечити належні умови для постійного перебування персоналу на потужності (місця відпочинку, здійснення санітарно-гігієнічних процедур, приймання їжі тощо) шляхом обладнання наявних приміщень, встановлення кунгів тощо;

50.16 забезпечити наявність перерви між роботою різних змін, тривалість якої є достатньою для проведення робіт із дезінфекції приміщень і поверхонь, з якими контактує персонал;

50.17 проведення у перервах між різними змінами робіт із дезінфекції приміщень і поверхонь, з якими контактує персонал;

50.18 перевести персонал, який не задіяний у виробничому процесі, на віддалену роботу;

50.19 забезпечити проведення температурного скринінгу всього персоналу, який перебуває на потужності, до початку роботи кожного дня (кожної зміни);

50.20 забезпечити персонал, який здійснює температурний скринінг, засобами вимірювання температури, ЗІЗ дезінфектантами для рук тощо;

50.21 забезпечити проведення поточної дезінфекції приміщень (вологі прибирання з використанням дезінфікуючих засобів), регулярне провітрювання приміщень (які не оснащені системою вентиляції), дотримання нормативних показників температури повітря в приміщеннях;

50.22 довести до відома персоналу інформацію про здійснення контролю за дотриманням вжитих заходів, про особисту адміністративну і кримінальну відповідальність за порушення протиепідемічних заходів та вимог санітарного законодавства;

50.23 стежити за рішеннями органів влади, надзвичайних комісій тощо, у тому числі використовуючи сайт: <https://sme.gov.ua/covid19>;

51. У разі неможливості забезпечення переходу персоналу на вахтовий режим роботи, оператори повинні, крім іншого, забезпечити розподіл персоналу на групи (зміни), які не контактують між собою.

52. Усі поверхні, з якими контактує персонал, ретельно миються і дезінфікуються щонайменше двічі на зміну, але не рідше ніж двічі на добу.

53. На час карантину доступ позаштатного персоналу (практиканти, консультанти, аудитори тощо) на територію оператора або потужності повинен бути заборонений або істотно обмежений.

54. Під час поводження з харчовими продуктами, з тваринами та догляду за ними персонал зобов'язаний:

уникати будь-якого контакту з іншими, нецільовими тваринами (безпритульні коти і собаки, гризуни, птахи, кажани тощо);

приймати їжу у спеціально відведених для цього приміщеннях.

Виявлення симптомів, які можуть бути пов'язані з COVID-19

55. Оператори повинні недопускати до виконання роботи водіїв та персонал у випадку виявлення у них:

ознак респіраторних захворювань;

симптомів COVID-19, зазначених у пункті 16 цих методичних рекомендацій

56. Для випадків, зазначених у пункті 55 цих методичних рекомендацій, оператори повинні встановити порядок, за яким персонал повідомлятиме керівнику групи реагування (див. пункт 50.2 цих методичних рекомендацій), а також медичному персоналу оператора :

про наявність у них ознак, зазначених у пункті 16 цих методичних рекомендацій;

про те, що вони є контактними особами відповідно до пунктів 7 - 9 цих методичних рекомендацій.

Це необхідно для того, аби оператор мав змогу отримувати достовірну інформацію про поточну ситуацію із COVID-19 на ранніх стадіях та мав змогу оперативно усувати відповідний персонал з робочого середовища.

57. Процедура, передбачена у пункті 56 цих методичних рекомендацій, повинна здійснюватися дистанційно (телефоном, шляхом надіслання повідомлення електронними каналами та/або електронною поштою).

58. При виявленні симптомів, зазначених у пункті 55 цих методичних рекомендацій, водії і персонал повинні:

невідкладно повідомити про це керівника групи реагування (див. пункт 50.2 цих методичних рекомендацій) та медичний персонал оператора

дотримуватись вказівок медичного персоналу оператора ;

дотримуватись фізичного дистанціювання не менше одного метра навколо себе.

59. Забезпечити належну вентиляцію всіх приміщень оператора або потужності, а також очищення і дезінфекцію всіх контактних поверхонь.

Виключення персоналу, який має симптоми, що можуть бути пов'язані з COVID-19, з робочого процесу

60. Водії і персонал, які мають ознаки, зазначені у пункті 55 цих методичних рекомендацій, не можуть:

допускатися до перевезення;

працювати на території оператора ринку або потужності;

переміщуватися територією оператора ринку або потужності, крім переміщення, пов'язаного із його ізолюванням та транспортуванням до відповідного закладу охорони здоров'я;

знаходитись на території оператора ринку або потужності довше, ніж це потрібно для організації його транспортування до відповідного закладу охорони здоров'я.

61. Для випадків, зазначених у пункті 55 цих методичних рекомендацій, оператори повинні встановити процедуру (план дій).

62. Персонал повинен бути поінформований про процедуру (план дій), вказаний у пункті 61 цих методичних рекомендацій, а також усвідомлювати, що не можна з'являтися на території потужності, контактувати з іншим персоналом (у тому числі поза межами території оператора або потужності) за наявності у останнього симптомів COVID-19, і що про такі ознаки треба повідомити керівника групи реагування та звернутися до закладу охорони здоров'я.

63. Якщо симптоми COVID-19 виявлені у той час, коли персонал знаходився на території оператора або потужності, такий персонал слід перемістити подалі від іншого персоналу. Якщо це можливо, необхідно знайти кімнату чи зону для ізоляції за закритими дверима, наприклад, офіс персоналу. Якщо можливо відкрити вікно з метою вентиляції.

64. Потрібно забезпечити швидку евакуацію персоналу, який має симптоми COVID-19, з приміщень з харчовими продуктами.

65. Поки персонал, який має симптоми COVID-19, чекає медичної консультації або відправлення до закладу охорони здоров'я, він повинен уникати:

будь-яких контактів з іншими персоналом;

дотиків до людей, поверхонь та предметів.

66. Персоналу, який має симптоми COVID-19, рекомендується:

прикривати рот і ніс одноразовою серветкою під час кашлю або чхання;

класти серветку в пакет або кишеню, а потім викинути її у смітник із кришкою;

якщо в нього немає серветок, він повинен кашляти і чхати в ліктювий згин.

67. Якщо персоналу, який має симптоми, зазначені у пункті 55 цих методичних рекомендацій, потрібно піти до туалету під час очікування на

медичну допомогу або відправлення до закладу охорони здоров'я, такий персонал повинен користуватися окремим від іншого персоналу туалетом (за його наявності).

68. Всі поверхні, з якими контактував персонал, який має симптоми, зазначені у пункті 55 цих методичних рекомендацій, повинні бути очищені, в тому числі всі поверхні та предмети із ознаками забруднення виділеннями тіла / дихальними виділеннями та всі потенційно забруднені контактні зони, такі як туалети, дверні ручки, кнопки, вимикачі, планшети і телефони.

69. Для очищення слід використовувати дезінфікуючі засоби.

70. Персонал після будь-якого контакту із персоналом, який має симптоми COVID-19, повинен ретельно мити руки милом та водою протягом 20 секунд або провести їх дезинфекцію

Встановлення і моніторинг контактних осіб

71. Контактні особи відносно персоналу, у якого протягом останніх 14 днів виявлено COVID-19, мають бути встановлені.

72. Контактним особам рекомендується перебування на самоізоляції протягом 14 днів з часу останнього контакту (див. пункт 83 цих методичних рекомендацій).

73. Контактні особи повинні бути перевірені (протестовані) на коронавірус.

74. Стан здоров'я контактних осіб підлягає моніторингу.

75. Бажано здійснювати моніторинг стану здоров'я контактних осіб дистанційно (за допомогою он-лайн зв'язку, телефоном тощо).

76. Якщо у персоналу було підтверджено наявність COVID-19, необхідно повідомити про це усіх контактних осіб з числа персоналу оператора або потужності, аби такі контактні особи мали можливість вжити заходів для мінімізації ризику подальшого поширення COVID-19.

77. Персонал, який не мав контакту з персоналом, у якого підтверджено наявність COVID-19, повинен продовжувати дотримуватися звичайних заходів безпеки та відвідувати роботу у звичайному режимі.

78. Організація персоналу у невеликі робочі групи допоможе мінімізувати перебої з персоналом у випадку отримання повідомлення про виявлення у будь кого із робочої групи симптомів COVID-19.

79. Потрібно запровадити політику повернення до роботи персоналу, який одужав від COVID-19. ВООЗ рекомендує вихід з ізоляції персоналу з підтвердженим випадком COVID-19, як тільки його симптоми зникнуть та він отримає два негативні результати ПЛР-тесту через, як мінімум, одну добу.

80. Якщо ПЛР-тестування є неможливим, ВООЗ рекомендує звільнення персоналу з підтвердженим випадком COVID-19 з ізоляції через 14 днів після зникнення проявів симптомів COVID-19.

81. Моніторинг медичного персоналу оператора або потужності, який відноситься до контактних осіб, здійснюється протягом 14 днів після останнього контакту, і включає вимірювання температури, оцінку скарг та обстеження. В разі появи у зазначеного медичного персоналу симптомів COVID-19, до нього мають бути вжиті всі заходи як і до іншого персоналу, який має ознаки COVID-19.

82. З метою реєстрації контактних осіб і запису даних, слід завести журнал довільної форми із зазначенням, як мінімум, таких даних:

дата(и) контактів;

прізвище, ім'я, по-батькові контактних осіб;

адреса проживання контактних осіб;

контактний номер телефону;

дані моніторингу контактних осіб по дням (температура, симптоми, скарги).

Порядок здійснення заходів, пов'язаних з самоізоляцією

83. Заходи, вжиття яких є необхідним для самоізоляції, передбачені пунктом 4 постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211.

Дії медичного персоналу за появи у персоналу симптомів COVID-19

84. Медичний персонал, який здійснює транспортування персоналу, який має симптоми COVID-19, зобов'язаний одягнути відповідні ЗІЗ і дотримуватися гігієни рук.

85. Під час транспортування персоналу, який має симптоми COVID-19, такий персонал має перебувати у медичній масці, якщо відсутні протипоказання до її носіння.

86. При переміщенні персоналу, який має симптоми COVID-19, до закладу охорони здоров'я, необхідно уникати громадського транспорту і потрібно:

або викликати карету швидкої медичної допомоги;

або транспортувати такий персонал на приватному транспортному засобі при цьому, якщо це можливо, відкрити вікна такого транспортного засобу.

87. Персоналу, який має симптоми COVID-19, медичний персонал має порадити (якщо дозволяє стан персоналу, який має симптоми COVID-19):

дотримуватись респіраторної гігієни і етикету кашлю;

дотримання гігієни рук;

стояти або сидіти від інших на відстані один метр або більше.

88. Будь-які поверхні, які під час транспортування видимо або потенційно забруднені біологічними виділеннями або рідинами, повинні бути якомога швидше очищені і дезінфіковані.

Додаток 1. Зразок декларації, заповнення якої є обов'язковим для потрапляння на територію оператора або потужності

Декларація

Я, _____,
(прізвище, ім'я та по батькові (за наявності))

номер мобільного телефону +380 _____, усвідомлюю відповідальність за надання правдивої інформації та зазначеним нижче підписом засвідчую, що:

- 1) упродовж останніх 14 діб не контактував з особами, про які мені відомо як про такі, що є інфікованими SARS-CoV-2;
- 2) упродовж останніх 14 діб не контактував з особами, про які мені відомо як про такі, що менше ніж за 14 днів до такого контакту приїхали з закордону;
- 3) продовж останніх 5 діб не мав і зараз не маю головного болю, відчуття слабкості, будь-яких симптомів респіраторних захворювань;
- 4) серед членів моєї сім'ї упродовж останніх 14 діб немає осіб з будь-якими симптомами респіраторних захворювань;
- 5) температура тіла станом на ___ год. ___ хв. становить: _____ °C.

У випадку погіршення стану здоров'я зобов'язуюся невідкладно повідомити про це, зателефонувавши на номер +380 _____.

_____
(дата)

_____
(підпис)

_____

Додаток 2. Орієнтовний перелік заходів із забезпечення біологічної безпеки

1. Оцінка ступенів ризику зараження персоналу.

Високий	У невеликому приміщенні з поганою вентиляцією. Транспорт. Санпропускник. Їдальня. Туалетні кімнати.
Помірно високий	Незахищені тісні контакти з інфікованим персоналом чи контамінованими поверхнями.
Середній	Просторі приміщення з хорошою вентиляцією.
Низький	На відкритому повітрі.

2. Персонал не може потрапити на територію потужності у своєму взутті та одязі (на прохідній є приміщення для зміни верхнього одягу та взуття).

3. Потрапити у виробничі приміщення можна тільки через санпропускник (після зміни одягу та приймання душу).

4. Санпропускник має чіткий поділ на чисту та брудну зони. Брудна та чиста зони зміни взуття розмежована фізично. Взуття з брудної зони гарантовано не потрапляє до чистої зони (добра практика – розмежовувати брудну та чисту зони зміни взуття «данською лавкою»).

5. Здійснюється контроль піднігтьових просторів рук персоналу.

6. Санітарно-гігієнічний стан санпропускника є належним, поверхні легко дезінфікуються та є постійно чистими, наявні та використовуються мийно-дезінфікуючі засоби.

7. Санітарний пропускник гарантовано виключає пронесення будь-яких особистих речей.

Можливість здійснення персоналом обміну між собою цигарками, зубними щітками, планшетами, мобільними телефонами виключена. Можливість спільного використання персоналом посуду, постільної білизни, рушників виключена. Персонал забезпечений робочими телефонами, які не залишають виробничих приміщень. Після індивідуального використання посуд миється з милом або миючими засобами.

8. Персонал забезпечений двома комплектами рушників: у чистій та брудній зоні.

9. Персонал забезпечений фенами у чистій та брудній зоні.

10. Персонал забезпечено чистим змінним робочим одягом щодня. Персонал попереджено про заборону струшування брудного одягу (білизни).

11. Бокси з їжею дезінфікуються.

12. Є окреме спеціально облаштоване місце для прийому їжі, яке обладнане рукомийником (безконтактний є найкращою практикою), мийними і дезінфікуючими засобами, одноразові паперові рушники чи повітряно-струменеві сушарки для рук. Слід відмовитися від багаторазових рушників оскільки вони можуть спричинити крос-контамінацію.

Додаток 3. Приклад формування функціональних груп

Правильно:

група 1 (менеджер 1, бухгалтер 1, водій 1, інженер 1, оператор 1 тощо);

група 2 (менеджер 2, бухгалтер 2, водій 2, інженер 2, оператор 2 тощо).

Не правильно:

група 1 (менеджер 1, менеджер 2, менеджер 3);

група 2 (бухгалтер 1, бухгалтер 2, бухгалтер 3).
